

Seyyid Aziz Mahmud Urmevî, Urmevîlik ve Bilinmeyen Bir Eseri: Baba Kelâmı

Kenan ERDOĞAN

Giriş

Bu makalemizde, yazma kütüphanelerdeki taramalarımızda ve yayınlanan kataloglardaki araştırmalarımızda ismine rastlamadığımız “Baba Kelâmı” isimli bir yazma eseri tanıtarak, eserin yazarı olarak kaydedilen Aziz Mahmud Urmevî’yi ve onunun tarikatını anlatmaya çalışacağız.

1. Baba Kelâmı

Eserin ve yazarın ismi kitabın 1b kısmında fihristin üzerinde yarım daire şeklindeki basit bir mihrabiyyenin içinde “*Kutbu’l-ârifin hazret-i Aziz Mahmudu’l-Urmevî kuddise sirruhu hazretlerinin Baba Kelâmı tesmiyesiyle olan kitabın fihristesidir*” kaydıyla açıkça belirtilmektedir.¹

Eserin başında, her yaprakta 48 tane olmak üzere iki yaprakta (1b-3b) toplam 104 tane karenin içine *mebhas* başlığı altında 104 uzun şiirin sayfa numarası verilerek konusu kısaca özetlenmiş; bazan şiirin ilk mısraı verilmiştir. Mesela: Miracü’n-Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem; mebhas 2; mebhas, “Hazret-i Hak’dan meded ola bize 12” gibi. Bunu takiben 18 daire içinde (3b-5a arasında) tek tek Urmevî (burada hep Bâdemyârî? diye

¹ Eserin özellikleri:

İstinsah tarihi: 1036

Müstensihi: ?

Yk: 289; yazı: birbirine benzemekle birlikte yer yer kırma nesih, rika ve kırma talik; ölçü: 190X125mm; kağıt: kalın beyaz; Eserde iki, hatta üç türlü yazı ve kağıt görülüyor: Baştan 38.yk’a kadar ve 247. yapraktan sonra hafif sarı kağıt ve rik’aya çalan bir talik ile ve gül şeklinde filigranlı; 38-246. yapraklar arası ise kırma talik ve daha beyaz ve kalın fakat daha eski bir kağıt kullanılmış. Yazı zaman zaman değişiklik gösteriyor. Bu kağıt ve yazı özelliklerine bakılarak eserin özellikle baş ve son kısımlarının sonradan başka bir nüshadan alınması veya başka şahıslar tarafından ilave edilmesi ihtimali düşünülebilir. Cilt: karton üzerine ebrulu kağıt yapıştırılmış, sırtı meşin ve yeni. Her satırda 15 beyit var. Başlıklar sürh. Cedvelsiz ve tezhıbsiz. Takibeli.